

міста або району організовує проведення епізоотичного обстеження неблагополучного пункту та розробляє план комплексних протиепізоотичних оздоровчих заходів щодо ліквідації сказу в неблагополучному пункті і представляє його для розгляду на засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії.

Населений пункт або його частина де виявлено випадок сказу оголошують неблагополучним пунктом рішенням відповідного органу виконавчої влади. В неблагополучному пункті вводяться карантинні обмеження щодо сказу. В рішенні чітко визначаються межі неблагополучної території, а також загрозна зона з урахуванням місцевих умов.

В неблагополучному пункті тварин щеплюють проти сказу, виявляють хворих та підозрілих на зараження сказом, умертвляють хворих на сказ тварин, а також підозрілих на захворювання. Труп тварин забитих, загиблих або підозрілих на захворювання спалюють разом зі шкірою. Забороняють проведення виставок, змагань та інших заходів із використанням тварин, у мисливських угіддях припиняють полювання.

Якщо постраждали тварини сільськогосподарських підприємств, то тих тварин, які підозрювані у зараженні щеплюють антирабійною вакциною та утримують під наглядом протягом 60 днів, а за іншими встановлюють ветеринарний нагляд.

У неблагополучному пункті проводять широку роз'яснювальну роботу та профілактичне щеплення тварин.

Карантинні обмеження знімають рішенням Надзвичайної протиепізоотичної комісії за поданням державної ветеринарної служби через 2 місяці з дня останнього випадку захворювання тварин на сказ, після виконання усіх заходів, передбачених комплексним планом та діючою Інструкцією щодо профілактики та боротьби зі сказом тварин.

Отже, профілактика сказу є надзвичайно важливою частиною ветеринарної служби. Профілактичні заходи полягають у профілактичному щепленні домашніх, безпритульних та диких тварин. Оздоровлення неблагополучних пунктів відбувається відповідно чинної Інструкції та передбачає комплекс організаційних та спеціальних заходів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Микуляк, М. Я., Якобчук З. В. "Сказ: загальна характеристика, профілактика та методи боротьби." *Ветеринарна медицина України*. 2014. 2 С. 30-31.
2. Ретроспективний аналіз поширення сказу в Україні (1950-2019)/ I. F. Makovska et al. *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*. 2020. 8(1). С. 36-49.
3. Kornienko L. E. "Epizootological and epidemiological aspects for rabies in Ukraine for the period from 1999 to 2018." *Veterinary Science, Technologies of Animal Husbandry and Nature Management*. 2019. (3). С. 90-109.

УДК 619:616

ІЛЬЧЕНКО О.О., магістрант

Науковий керівник – **ЦАРЕНКО Т.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕПІЗОТИЧНА СИТУАЦІЯ, ДІАГНОСТИКА ТА ПРОФІЛАКТИКА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ СОБАК В УМОВАХ ПРИВАТНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ ЛІКАРНІ

Інфекційні хвороби собак розповсюджені в зоні обслуговування приватної ветеринарної лікарні «Ветлайф» у м. Київ. Ретроспективний аналіз вказує на те, що найчастіше зустрічається парвовірусний ентерит собак, також собаки хворіють на чуму м'ясоїдних, аденовірусну інфекцію, лептоспіроз, дерматомікози. Діагностика хвороб базується переважно на використанні швидких імунохроматографічних тестів, а схеми лікування та профілактики є ефективним.

Ключові слова: парвовірусний ентерит, лептоспіроз.

Собаки разом із котами є найбільш розповсюдженими домашніми улюбленцями. В умовах міста собаки утримуються у приватному секторі, іноді на самовигулі або у квартирах своїх господарів. Домашні собаки бувають чисельних порід, розмірів, темпераментів та способів життя, продиктованих їм власниками. В місті Києві нараховується більше 400 тис собак у власності громадян. У структурі захворювання домашніх собак інфекційні хвороби займають помітне місце, такі хвороби щороку реєструють у містах України. Серед інфекційних хвороб собак найчастіше зустрічаються наступні: парвовірусний ентерит собак, чума собак, лептоспіроз, дерматомікози собак, аденовірусна інфекція (вольєрний кашель та інфекційний гепатит собак), сказ.

Парвовірусний ентерит собак – це висококонтагіозне гостре вірусне захворювання, яке супроводжується блюванням, проносом у дорослих та молодих тварин, а у цуценят часто розвивається міокардит. Основними мішенями вірусу є лімфоїдна тканина, міокард та епітеліальні клітини. Цим пояснюється клінічна картина хвороби. Хвороба може перебігати ентеритній або міокардитній формах. За ентеритної форми хвороби на 2-7-му добу після інфікування проявляється депресія, відмова від корму, незначне підвищення температури тіла, а вже через 3-24 год після цього проявляється блювання та пронос та зневоднення організму. Характерною ознакою парвовірозу собак є лейкопенія на перші 4-5 діб хвороби. Хвороба часто закінчується летально. Міокардитну форму переважно реєструють у цуценят 3-7-тижневого віку. Більшість хворих цуценят гине з ознаками ядухи, блювання, голосного стогнання. Лікування має забезпечити максимальне підтримання функцій організму, особливо у перші 4 доби хвороби і містити етіотропні та симптоматичні засоби лікування [1, 4].

Чума м'ясоїдних (чумка собак, хвороба Карре) також часто зустрічається в Україні. Це гостре вірусне контагіозне захворювання собак, яке має високу летальність. Збудник хвороби належить до родини параміксовірусів. Зараження чумою собак відбувається аерозольно або аліментарно та під час прямого контакту із хворою твариною. Сприяють захворюванню чумою собак застуда, неповноцінна годівля, зниження резистентності організму тварини та погані умови утримання. Клінічно розрізняють катаральну, легеневу, кишкову, шкірну, нервову і змішану (генералізовану) форми чуми собак. Також є думка, що це не форми захворювання, а етапи його розвитку, які більше чи менше проявляються у тварини протягом перебігу хвороби. Найчастіше хвороба перебігає з патологією у різних тканинах, адже вірус чумки м'ясоїдних є пантропним і вражає клітини всіх типів. Летальність серед цуценят віком до 3-х місяців становить 30-100% [2, 4].

Лептоспіроз у собак – бактеріальне інфекційне захворювання, збудниками якого є спірохети з роду *Leptospira*. Лептоспірозом можуть хворіти люди, також це природно осередкове захворювання, резервуаром збудника лептоспірозу є гризуни, у яких вони зберігаються в нирках. Лептоспіри від хворих тварин і носіїв виділяються з сечею і можуть забруднювати території вигулу собак, водойми, болотисті ділянки. Лептоспіроз у собак зустрічається переважно сезонно, у теплу пору року але цією хворобою можуть хворіти тварини у будь-якому віці, однак найбільш схильні до хвороби собаки віком від 4 до 10 років, які мають контакт із потенційно-небезпечними територіями. Зараження відбувається через забруднену сечею хворих тварин або гризунів-носіїв воду, ґрунт і предмети догляду. Також можливе інфікування після поїдання трупів гризунів та їх укусів. Симптоми хвороби виражаються лихоманкою, жовтяницею, ураженням печінки, норок або шкіри за хронічного перебігу [3, 4].

Дерматомікози собак – це хвороби шкіри та її похідних, які викликаються патогенними грибами – дерматоміцетами. Дерматоміцети можуть уражати і людей. Збудниками хвороби є гриби *Fungi imperfecti* і *Dermatophytes*. Залежно від збудника розрізняють захворювання: мікроспорія, трихофітія і фавус (або парша). Домашні собаки переважно хворіють на трихофітію і мікроспорію. Основна клінічна ознака дерматомікозів – є облисіння обмежених ділянок тіла тварини, поява плям, покритих корочками і обламаними волоссям. Собаки заражаються від хворих тварин під час безпосереднього контакту або через фоміти (щітки, гребінці, підстилку тощо). Часто ділянки ураження проявляються між пальцями на лапах та м'якушах, шкірі верхніх губ або навколо носового дзеркала, в основі вушних раковин. Для лабораторної діагностики дерматомікозів зішкріб з ураженої ділянки досліджується під мікроскопом або мікроспорію діагностують люмінесцентним методом за допомогою лампи Вуда. Дерматомікози собак лікують фунгістатичними препаратами.

Аденовірусна інфекція у собак проявляється у вигляді інфекційного гепатиту (аденовірус типу 1) і респіраторного аденовірозу (аденовірус типу 2). Вірус інфікує організм через органи дихання, слизові оболонки, пошкоджені ділянки шкіри, з кормом і водою. Джерелом збудника інфекції є хворі тварини або тварини безсимптомні носії вірусу. Цуценята більш сприйнятливі до аденовірусної інфекції, але хворіють і дорослі [2, 4].

Сказ у собак може проявлятися після покусів хворими тваринами. Перебігає із ураженням нервової системи. Хвороба є смертельною і небезпечною для людини. Основними заходами проти сказу є щеплення всіх сприятливих тварин, в тому числі собак.

Метою роботи було дослідити структуру інфекційних хвороб собак у зоні обслуговування ветеринарної клініки «Ветлайф» у м. Київ, вивчити методи їх діагностики, лікування і профілактики.

Робота виконувалась на базі приватної ветеринарної лікарні «Ветлайф», яка знаходиться у м. Київ. Матеріалом були документи ветеринарного обліку у лікарні за 2018-2020 роки. Використовували епізоотологічні, клінічні та лабораторні методи досліджень, зокрема мікроскопію та діагностику інфекційних хвороб методом імунохроматографії (ІХА).

Було встановлено, що серед усіх інфекційних хвороб протягом досліджуваного періоду у лікарні було зареєстровано найбільше випадків парвовірусного ентериту, близько 49 %, дерматомікози реєструвались у 35 % випадків, лептоспіроз у 5 %, чума собак у 7 %, а аденовірусна інфекція у 4 %. Одна тварина була направлена до державної ветеринарної лікарні з підозрою на сказ.

Було встановлено сезонність прояву хвороб, епізоотичну ситуацію та основні симптоми згаданих хвороб собак. Були проаналізовані схеми лікування хворих тварин та визначена їх ефективність. Встановлена ефективність методів профілактики інфекційних хвороб тварин.

Отже, аналізуючи епізоотичну ситуацію були виявлені інфекційні хвороби, які зустрічаються у собак в зоні обслуговування ветеринарної лікарні, вивчено методи діагностики, лікування та профілактики цих хвороб.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Корнюшин В.В., Малишко Е.І., Малега О.М. Свійські собаки і коти як резервенти природно вогнищевих і зоонозних гельмінтозів у сучасних умовах України. Ветеринарна медицина. 2013. № 97. С. 383–387.
2. Сюрин В. Н., Самуйленко А. Я., Соловьєв Б. В., Фомина Н. В. Вирусные болезни животных. М: ВНИТИБП, 1998. 928 с.
3. Гаскелл Р. М., Беннет М. Справочник по инфекционным болезням собак и кошек. М.: «Аквариум ЛТД», 2000. С. 98–113.
4. Галатюк О. Є., Передера О. О., Лавріненко І. В., Жерносик І. А. Інфекційні хвороби собак: навч. посібник. Житомир: ПП «Рута», 2018. С. 125–128.

УДК: 619:616.988.27:636.4

КАЛЧЕВСЬКИЙ М. М., магістрант

Науковий керівник – **КОРНИЄНКО Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

lubov.korniienko@gmail.com

ЕПІЗОТИЧНА СИТУАЦІЯ З АФРИКАНСЬКОЮ ЧУМОЮ СВИНЕЙ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ БІОБЕЗПЕКИ В СВИНАРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ ТРОСТЯНЕЦЬКОГО РАЙОНУ

Провели аналіз епізоотичної ситуації з АЧС в Україні, Вінницькій області та Тростянецькому районі за період із 2012 по 01.10.2020 рр. Нами з'ясовано: основні фактори, які сприяють поширенню цієї інфекції серед домашніх та диких свиней, що є джерелом збудника інфекції за АЧС на території Вінницької області.